

TAPOLCZAI LAPOK

EZELEŐTT TAPOLCZA ÉS VIDÉKE.

FELELŐS SZERKESZTŐ: SZIGETHY ÖDÖN, KIADO ES TULAJDONOS: LÓWY B.

Megjelenik minden vasárnap.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Fő-utca.
Kéziratokat vissza nem adunk.

Előfizetési ár: Egész évre 10 K., félre 5 K.,
negyedévre 2 korona 50 fillér.

Hirdetmények: megegyezés szerint.
Nyílt-tér sora: 1 korona.

Az üzleti záróra.

A kereskedelmi alkalmazottak köréből már régebbi idő óta nyilvánul meg az az óhaj, hogy korlátlan munkaidőjükhöz határ szabassék. Évtizedeken át igyekeztek szervezkedéssel, társadalmi mozgalmakkal, gyülekezés és rábeszélés útján az üzleti záróra kérdését rájuk nézve kedvező módon megoldani.

A kereskedők eleinte nem szívesen látták e mozgalmat, mert üzleti forgalmuk megsapannásától tartottak és általában féltették a kereskedelem életét: a korlátlan mozgási szabadságot. Később mindinkább belátták maguk a főnökök, sőt az alkalmazottak nélkül dolgozó kiskereskedők is, hogy a korábbi üzletzárást nemcsak az alkalmazottaknak, hanem önmaguknak az érdeke is parancsolóan szükségessé teszi.

Az üzletvitel módja a gazdasági fejlődés során egyre nehezebb feladatokat és terhes fizikai s idegmunkát rótt a kereskedőkre és alkalmazottakra. A bevásárlásnak régi patriarkális módját felváltotta a telefonos megrendelés, a könyvvásárlás; az áruk házhozszállítása megszokottá lett; az árucikkek rendkívüli módon specializálódtak; a beszerzési források megsokasodtak; a kirakatrendezés különleges mesterséggé nőtte ki magát, az árukinálattal eszközei gyarapodtak; a vásárlásra rábeszélés

művészetté fejlődött, a közönség igényei megnöttek, úgy az áruk minősége, mint a kiszolgáló finomsága és messzemenő előzékenysége dolgában, stb. Mind megannyi körülmény, amely a fogyasztó közönség kiszolgálásához magasabb követelményeket támaszt mint régebben és különösen odavezetett, hogy az üzletvitel modern rendszere intenzívebb munkát igényel, erősebben veszi igénybe az árusítók szellemi s különösen idegerezjét, hamarabb kimeríti erőfeszítésüket és fáradtságukat is hamarabb idézi elő. Mindezeknél fogva a kereskedők összes szervezetei és pedig úgy a szabad ülésen alapuló, mint törvényes érdekképviseletek a kereskedelmi és ipari kamarák egyaránt kívánják: a korábbi üzletzárást. Kívánják pedig nemcsak a fent előadott okoknál fogva, hanem kulturális, higiénikus, erkölcsi és szociális szempontok miatt is.

A modern kereskedő, ha a nagy versenyharcban meg akarja állni a helyét, hogy ő működésén állandóan dolgozzon. Ehhez idő kell és túlfáradtságmentes hangulat, amit a korlátlan üzletidő nem nyújt.

A korábbi üzletzárás higiénikus előnyei annyira kézenfekvők, hogy bővebb kifejtésre nem is szorulnak.

Erkölcsei és családi szempontból sem alárendelt jelentőségű a korábbi üzletzárás. A kereskedők és alkalmazottak ez idő szerint képtelenek intenzív családi életre. Korán kerülnek el

hazulról, amikor még gyermekei alsznak és későn térnek nyugovóra, amikor övéiket már ismét ágyban találják. Azon sem lehet csodálkozni, hogy a késő esti órákban munkahelyéről elkerülő kiskereskedő, vagy alkalmazott, agyonfáradtan és kimerülten koresmában keres alvás előtt némi rekreációt. De ez menten megváltozik, mihelyt a nappali munka fáradalmainak némi határ szabatik. E tekintetben igen biztatók a külföldön a 8 órai üzletzárással tett tapasztalatok.

Már 1908-ban 428 német városban a kereskedők a törvényes 9 óra helyett már 8 órakor zárták üzleteiket; és pedig nemcsak a kis és középvárosok, hanem a következő nagy városok: Altona, Braunschweig, Charlottenburg, Danzig, Dresden, Düsseldorf, Elberfeld, Erfurt, Frankfurt, Hanover, Karlsruhe, Kassel, Kiel, Königsberg, Leipzig, Lübeck, Magdeburg, Mannheim, Posen, Potsdam, Rostock, Schöneberg, Stettin, Wiesbaden stb. Sőt Münchenben már 7 órakor zárják az idegenforgalom szempontjából legszámottevőbb üzleteket. Bécs városában is közeleg már a 7 órai üzletzárásra való áttérésnek az ideje.

Nálunk is megérett ez a kérdés. Bizvást meg lehet állapítani, hogy nincsen még egy kérdés ebben az érdekelentétektől pártokra s osztályokra széttagolt székesfővárosi társadalomban, amelynek megoldási irányára nézve oly harmonikus egyértelműség ural-

T Á R C A.

Karcolatok.

A nagy Katalin cárnő fia, Pál cár még nagyherceg korában egy cserkeszfiút vett magához, kit ő nemsokára inasává tett. Paulovitsnak, a becsvágyó ifjunak szépsége és ügyessége szép karriert csináltak, mert fok-ról-fokra emelkedve Pál trónra léptekor hatalmas védője, őt grófi címmel ajándékozta meg. Ily minőségben küldötte őt Pál cár az olasz hadjáratból győzelmesen visszatérő Sonnarovo tabornok elé hogy nevében a győzött üdvözölje. Jóllehet a herceg már régen hallott a jövevény hatalmaskodásáról és kevélységéről, Souverönje követét a legudvariasabban fogadta. A társalgás közepett azonban egészen elfogulatlanul tudakozódott a nemes gróf családjának eredetéről, melyre ő agg kora miatt már nem igen tud emlékezni. „Ő felsege személye kegye juttatta nekem a grófságot!” — volt a válasz. „Talan

valami győzelem alkalmából?” — kérde a hadvezér. „Soha sem voltam katona, herceg!” — Paulovits, ki a vizsgálat alatt igen kényelmetlenül érezte magát. „Ah, tehát miniszter diplomata!” — vélekedik Sannarovo, ki észre vette a gróf zavarát. „Az sem, én ő-felsege első szolgálattevője voltam!” — mondá határozottan a követ, hogy a kellemetlen kérdezősködésnek véget vessen. „Ah, tehát inas!” — kiáltott föl gunyosan a hadvezér, s e pillanatban csöngetett, azonnal egy díszbe öltözött férfi jelent meg a szobában, „Troschka, — szölt méltóság teljese a belépőhöz, — naponkint mondtam én neked, hogy előkelő ház inasának káromkodni, részegkedni és lopni nem illik. Nézd csak ezt a finom urat; ő inas volt mind te, de mivel bizonyára sem nem ivott, sem nem káromkodott, sem nem lopott, most rendtulajdonos és birodalmi gróf. Vegy róla példát s lásd, hogy jó tulajdonokkal mennyire lehet jutni!” Az egykori kollega e dícséret alatt majdnem bucsutlanul távozott a hadvezértől, kinek kíméletlen nevetése az előszobáig utána hangzott. Azonban ovakodott megaláztatása miatt panaszkodni, mert a cár

előtti panasza bizonyára még nevetségessebbé tette volna őt a nép előtt.

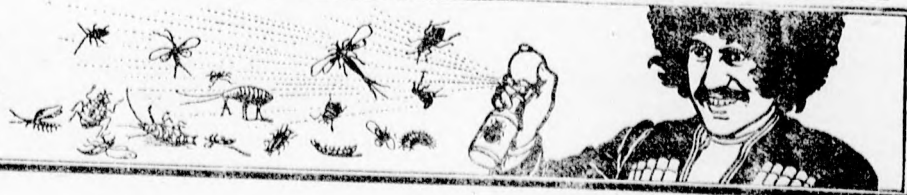
Scott Walter kedves szolgája Tom Purdie, egykor így szölt urához: Az ön kitünő regényei, sir Walter nekem mindennél becsesebb! „Örülök Tom, s ugyan miért?” „Hja, lássa uram, mikor a nagy fáradalmak után este szobámba jövök s az ön regényeit olvasgatom, azonnal elszenderedem.”

Balleban nagy zeneünnepélyt rendeztek, melyre a híres zeneszerzőt, Spontinót is meghívtak. Spontinó rendjelekkal ékitve jelent meg. „Nézd csak, — mondá egyik zenész — Spontinó, hogy fölékesítette magát. Mozartnak nem volt rendjele.” Az olasz figyelmét nem kerülte el a megjegyzés, s azonnal a beszélőhöz fordulva így szölt: „Igen uram, csak hogy Mozart nélkülözhetette.”

Egy müncheni zeneünnepélyen Händel Messiasát megerősített zenekar nagy hatással adta elő. A Händel-féle zenészek egy nagy ellenfele, különben kitünő virtuos a hatalmas

Zacherlin

csak üvegekben, ahol a falragasz ki van függözve.

kodnék, mint éppen a záróra kérdésében. Főnökök és alkalmazottak eladók és vásárlók, egyház és orvosok, sajtó és közvélemény egyaránt a legnagyobb rokonszenvvel fogadták ezt a mozgalmat. Csak a versenyző kisebbség ellenállásán törik meg e szép reményekkel biztatón megindult társadalmi meg egyezés. Ennek a versenyző, de elenyésző kisebbségnek a korábbi üzletzárásra való reábizása azonban másképp mint törvény alkotásával és büntető szankciók kilátásba helyezésével nem lehetséges.

Mit irnak a tapolczai barlangról?

Mult számunkban jeleztük, hogy Révész Gyula a Budapesti Hírlap segédszerkesztője meglátogatta a tapolczai barlangot. A barlang látogatásról ígért cikke a Budapesti Hírlap mult vasárnapjában megjelent, amelyet annyira helyi érdekességünknek találunk, hogy azt lapunkban is reprodukáljuk, hogy akiknek figyelmét az a B.-H.-ban elkerülte, vagy netán nem ezt a lapot szokták olvasni, jó néven veszik annak leközlését. A cikk így szól:

Itt-ott, előbb csak egy-két balatonvidéki lapban, majd a fővárosi újságokban is fölmerült egy híre, amely néhány sorban azt újságolta, hogy Tapolca városában őskori barlangokat fedeztek föl, amelyeknek se vége, se hossza. A természet nemcsak a föld színén szórta szét pazar kincsét hazánkban, hanem még mélyen a föld alatt is. Talán sehol a világon nincsen oly szemet gyönyörködtető és megdöbbentően nagyszerű barlang, — mint nálunk a dobsinai, az aggteleki. Alig akadunk párjára a marosújvári sóbányának, amely a földkerekség egyik leg-hatalmasabb barlangja, irtózatoss kupolaterem, amelynek fala csillogó só.

Ezekre a barlangokra gondoltam, amikor Tapolczára utaztam, hogy a magam szemével győződjem meg, megfelelnek-e a valószínűségnek a föl-föl bukkanó híresek. És csakugyan igazat mondtak a hírek. — Jártam a barlangokban, amelyek azonban semmiben sem hasonlítanak a dobsinaihoz, aggtelekihez és marosújvárihoz. Sem jég, sem cseppkő, sem só nincs bennük, hanem éppen az a

különös és érdekes, hogy egészen elűnnek a többitől s ezért hiszem, hogy a Balaton mellett nyaraló közönségnek kedvelt kirándulohelye lesz Tapolca, ez a szépen fejlődő városka, — amely a magyar tengertől mindössze tizenöt pernyi távolságra van.

Érdekes már maga Tapolca is, amely tulajdonképpen falu, de hétezer lakosával s legalább ötven emeletes házával, rendezett utcáival, aszfaltos gyalogjáróival, villamos világításával és fényes kávéházával, szállóival városnak is beillik. — Bár bíró a titulusa a polgármesternek, az elüljáróság emeletes épületének homlokán ez a szó ékeskedik: Városház. — Legszebb ékessége a városkának a romantikus környéke. Abban a völgyében fekszik, — amelyet közrefognak a Kisfaludy Sándortól megénekelt hegyek: a romkoszorus Csobáncz, Szigliget, azután Szentgyörgy és Badacsony, meg a Hármashegy, ezek a régóta pihenő vulkánok, amelyeknek tüze csak költő fantáziáját gyújtotta lángra.

Van egy pontja a városkának, ahonnan olyan kilátás nyílik, hogy a festő csak félve mer nyulni az ecsethez, — hogy lefesse. Tapolca közepén terül el egy hideg vizű tó, amelybe tíz forrás önti vizét. Lefolyása olyan sebes, hogy malmokat hajt. Ebből a tóból lefolyó víz a Tapolca, amely a Balatonba torkollik. A Tapolca hídjáról festette Telepy Károly azt a nagyszerű képet, amely most a királyi palota díszé. És ezt a tömörked vizet mind a Bakony hegyei szolgáltadják, onnan jut el ide a föld alatt rejtett medrekben, titkos barlangokon által.

Vagy öt évvel ezelőtt történt, hogy Tóth Pál pék-mester a Kisfaludy-utcában kutatásot Németh Ferencz mesterrel. Alig jutottak néhány méternyire, amikor hirtelen beomlott a kut feneké: így földöztek föl az első barlangot. A munkások nem mertek tovább kutatni és évekig nem is bolygatta senki a dolgot. Egyszer egy honvéd közelegény, aki szabadságon volt odahaza, bemerészkedett a barlangba és úgy elködörgött az utvesztő sötétségben, hogy csak két nap múlva került elő.

Az idén egy lelkes kutató, Keszler Aladár építész vállalkozott arra, hogy megnézi, mi van a föld alatt. Több ízben leszállott s hónapokig tartó kutatásnak az lett az eredménye, hogy kilenc egymásba nyíló nagy barlangot fedezett föl. Agitációjának az lett az eredménye, hogy Tapolca intelligenciájából összeálltak vagy tizenketten s elhatározták, hogy föltárják, vagyis a közönség számára is hozzáférhetővé teszik a barlangokat. Összeadtak néhány ezer koronát s megbízták a munkával Keszler építész, aki több munkással már hetek óta dolgozik s még

iparvasutat is létesített a barlangbontással járó törmelék eltávolítására.

Az építész ur szívesen vállalkozott arra, hogy kalauzom lesz a földalatti labirintusban. Szinte elviselhetetlen hőség volt a föld színén, amikor korai délelőtt az első barlang száján meghajtott derékkal bementünk. Lépésözetesen víz lefelé az ut, amelyet kelle-messé tett az, hogy a kánikulából őszi hűvösségbe kerültünk. Ez a lejtős folyosó egy tágas barlangba torkollik, amelynek fala fehér mészkő, amelyre fantasztikus virágot szőt a vízpára. Ujabb szűk, meredeken eső folyosó s még egy tágasabb barlangba érkezünk, majd ebből egy harmadikba, amely a legsodálatosabb valamennyi közt, mert itt vagy negyven-ötven négyszögmeternyi területű tó van, amelynek vize kristálytisza és hideg, a közepén pedig feneketlen. Egy tengersizem a föld alatt! És ami a legkülönösebb, acetilén-lámpánk fény: száz meg száz apró halat csalt a parthoz. Szinte már az sem lepelt volna meg, ha valamelyik barlangnyílásból előbukkan egy őskori szörny-állat, mint Verne regényében az öreg dán tudóssal történt, aki a tüzhányó mélyében szintén egy tóra akadt s ott egy mastodon-nal, vagy iktiozarusszal került szembe.

Vezetőm fölszólított, hogy most pörere kell vetközni, mert csak hasoncsuszva juthatunk át egy hosszú alacsony folyosón a barlangsorba. Meg is tettük s még jó, hogy nem látott bennünket senki, mert amikor végre kibukkantunk a következő barlangban, olyanok voltunk, mint valami csuszó-mászó őslények. Egymásután nyolc barlangot számláltam, de majdnem midegyikből sötét nyílások vezetnek ismeretlen utakra. Valószínű, hogy száz meg száz ilyen barlang aknázza alá Tapolca városát s hogy a barlangsor meg sem áll egészen a Bagony szívéig.

Néhány héttel ezelőtt itt járt Lóczy Lajos egyetemi tanár, a kitűnő tudós, aki megvizsgálta a barlangokat. Az a véleménye, hogy a Bakonyból eredő folyók vájták ki a barlangokat.

Természetes, hogy amire Keszler építész elkészül a föltárás munkájával, nem lesz olyan bajos a barlangokban való közlekedés, mint most, mert a szűk folyosókat kitégítják s ahol ez nem lehet, új furásokkal köti össze egymással a barlangokat. Villamos világítást vezetnek be a földalatti helyiségekbe s különösen meglepő fényesen lesz kivilágítva a tó vize. E helyen fürdőház is épül, hogy a barlanglátogató közönség télen-nyáron tizennyolcfokos vízben fürd-hessék.

Csónak is lesz a vizen. Téli fürdőhely a föld alatt, ez az a különlegesség, amelytől Tapolca városa nagy idegenforgalmat vár.

zárófutam után Schwindnek, a híres festőnek mandá: „Mégis csak kiállhatatlan ez az elefánt topogás.”

Schwind egy-két pillanatig nagy szemeket meresztett, azután pedig hangos nevetésben tört ki.

„De hát mi nevetni való van ezen?” — kérde a virtuoz.

Schwind erre egészen elkomolyodva mondá: „Tudja kedves barátom, mi az a képzetársulás? Én éppen ilyen képzetársulás fölött nevetem, mely rögtön eszembe ötlött, mihelyt e szót kimondá: elefánt. Gyermekkoromban ugyanis abcés könyvem volt, melyben minden betűhöz két állat volt rajzolva, melyek nevének kezdőbetűje a megfelelő betű volt, s mellette rövid párvers. Az e betűnél elefánt és számár volt, ezen párverssel:

„Der Esel ist ein dummes Thier,
Der Elefant kann nichts dafür.“

Ez volt az az eszmetársulás, melyen nevessem.

A virtuoz — mint mondják — ettől fogva sohasem üelt a Händel-fele zene fölött.

Sarigny Frigyes-Károly, a későbbi miniszter a berlini egyetemen a római jog igen kiváló tanára volt, de a tanítványok előtt fősvénysége miatt megvetett. Miként Bismarck herceg a nemrég elhalt Ihring tanárnak elmondá, azoknak a hallgatónak, kik a pandektákat másod ízben hallgatták, nem kellett

tandíjt fizetni. Mily kelletlenül vette ezt a professzor ur, avval mutatta meg, hogy azokat az auditorium olyan helyére utasítá, fele előadásai alatt háttal volt fordulva. Csak azokhoz akart beszélni, kik fizettek. Bismarck és társai egyszer óraszünet alatt megfordították a katedrát, úgy hogy előbb jobbra néző tanár balra volt kénytelen nézni, Savigny elérte a kópéságot s ezentul mindenkinek beszélt.

* * *

Turgis Francia ezredes nagyon buzgón kereste De Sommeil grófnő kegyeit, azonban egy szerencsésebb vetélytársa De Serge parlamenti tag elhalászta előle.

„Uram, — monda egykor ehhez az ezredes, — egyik közülünk fölösleges a világon. Reményem, hogy holnap találkozunk, s az ügyet elintézzük.”

A parlamenti tag udvariasan meghajtotta magát s másnap tanuival s orvosaival pontosan megjelent a kitűzött helyen.

Mikor Turgis megjelent, hozzámment. „Uram pisztolyal végezzünk, mert kardhoz nem értek.” Erre szekundánsa az ezredesnek nyújtja a pisztolyokat.

„Nagyon oktanul cslekszik — mondá Turgis, — én sohasem hibázok.”

De Serge megmaradt kívánsága mellett s csakugyan az első lövésre elterült a földön.

Turgis gyorsan eltávozott s a határon átment, hogy néhány héttel később kegyelmi

kérvényt nyújtson be. Bámulatára kérvényre az a válasz jött, hogy nem tudják, miért kér kegyelmet. „A miért De Serge parlamenti tagot agyonlöttem, volt a válasza.

„Azt ugyan senki sem lötte agyon, — válaszolták neki, — sőt négy hét óta De Semmeil grófnő boldog férje.”

Tényleg így is volt. De Serge vak töltést tett a pisztolyokba. Turgis dühösön tért vissza Párisba, de mikor látta, hogy a parviadal nevetség tárgya lett, ő is nevetett s többé nem jutott eszébe elégtételt kérni.

* * *

Tallayrand korában a francia udvarban egy igen fecsegő udvarhölgy volt. Ez egyszer azt kérdezte Tallayrandtól, hogy mi csoda állást adna neki, ha férfi volna.

„A siketnémák intézetének igazgatójává nevezném ki.”

„Miert éppen arra?”

„Mert — viszonozta Tallayrand, — vagy ezek a szerencsétlenek tanulnának meg beszélni, vagy ön, asszonyom tanulna meg hallgatni.”

* * *

Maria Antoniettenek a francia trónörökös-sel való egybekelésékor 1770 ben nagyszerű ünnepségek rendezettek.

XI. Lajos az ünnepségek lefolyása után kérdé de Terray pénzügyminisztert, minőnek találta az ünnepségeket?

„Megfizethetetleneknek, felség! — válaszolá.

Még sok a munka, azért a barlang hivatalos megnyitása talán csak szeptember közepén lesz.

Amikor végre órák múlva kijöttünk a föld színére, szinte visszafordultunk, mert égetően perzselt a nap. A Szentgyörgyhegye, amely arról nevezetes, hogy időtlen idők óta még sohasem verte el a jég a rajta temett szőlőt, olyan volt, mint akár a Vezuv: csupasz ormáról tüzpatakból verődött vissza a napsugár.

A barlang tisztogatási fölmunkálatai szerényen folynak. A lejárati hosszában fektetett iparvágányon szállítják fel a fölösleges kötőmelékét.

H I R E K.

Kinevezés. A pénzügyminiszter dr. Lessner Richárd miniszteri segédtitkár, városunk szülöttjét, miniszteri titkárrá nevezte ki.

Uj tanár a tapolczai áll. polg. fiúiskolánál. A vallás és közoktatásiügyi miniszter Scholtz Lajos zólyomi áll. polg. isk. segéd-tanárt a tapolczai állami polgári fiúiskolához rendes tanárrá kinevezte.

Áthelyezés. Szentirmay Rezső sümegi máv. államásfőnököt mint fogalmi kirendeltet Székesfehérvárra, míg helyébe Czéhovszky Róbert rümi államásfőnököt helyezték át.

Annabál Czigány Károly emlék és a Kuruc-emlék javára. Az „Almádi-Kör“ f. évi augusztus hó 12-én Balatonalmádiban a gyógyteremben a Révfülöpön emelendő Czigány Károly emlék és a Csobánczhegy tetjén emelendő Kuruc-emlék javára jótékony-célú zartkörű „Anna“-bált rendez.

Községi gyűlés. Tapolcza nagyközség képviselőtestülete folyó évi július hó 30-án megtartott gyűlésén jelenti főjegyző, hogy Szalkay Lajos szinigazgató folyó évi szeptember 1-től kezdődőleg engedélyt kapott, hogy társulatával Tapolczán előadásokat tarthasson. Jelenti továbbá, hogy főszolgabíró a betegségyelződíj kezelése ügyében hozott községi határozatát jóváhagyta; Vravuska gyermekek illetősége ügyében beadott felebevezést a közig. bizottság elutasította. A jelentések tudomásul vétele után elhatározza a képviselőtestület, hogy a nagykanizsai polgármesternek Tóth Erzsébet gondozásba vétele iránt tett átiratára nevezett laza szállítja és a szegényházban elhelyezi. A földmívelésügyi miniszternek a közbánchíd és hűsvíz zálati szabályrendelet alkotása ügyében határozza az érkezett átiratára, hogy ezt a vágóhid megépítésével egyidejűleg fogja elkészíteni. Korein Dávid volt községi végrehajtó kéri, hogy a folyó évben befolyó végrehajtási költségek fele neki kiadassék és részére havi 40 korona nyugdíj folyósítsassék. Folyamodó kérelmének első részét a képviselőtestület megadja, azonban nyugdíjat részére nem folyósít. Főbíró rendeletére utfelügyelőkkül kijelöltetnek Marton Gyula, Aranyódi János és Bóday Lajos. A kórházépítése ügyében érkezett belügyminiszteri leiratra kijelenti a képviselőtestület, hogy a jelenlegi kórházalap összege, valamint a községnek e célra átengedendő terület értéke képezi a rendelkezésre álló anyagi erőt, amelyhez 40 ezer korona államsegély kérelmezését határozza. Elhatározza a képviselőtestület a vásártéren összesen 4200 korona költséggel felállítandó hidmérleg és cédulaház megépítését és megállapítja a mázsálási díjakat, mely szerint kocsiakományért 30 fillért, egy sertésért 10 fillért, egy zsák terményért 4 fillér mázsálási díj fizetendő. A hidmérleg végleges elhelyezését a vásártér rendezése alkalmával határozza meg, egyéb teendőkkül megbizsa az előjáróságot. A Kajtár Péternél kötött vétel ügyében kéri a törvényhatósági bizottságot annak jóváhagyására. A községi orvosi állást rendszerezíti a törvény szerinti fizetéssel és a megállapított lakbérrel. Szervezi továbbá a községi végrehajtói állást 1912. jan. 1-től kezdve 1200 korona évi fizetéssel és 200 korona lakbér javadalmazással. A középiskola négy

osztályának elvégzése és a jegyzői teendőkben való jártasság 24—40 életév kikötése mellett a választással az előjáróságot bizza meg. Dr. Lőke Mór községi orvos a közoktatás hiányos felszerelése, a meglévők gondozása és utcaseprés ügyében tett felszólalása után a hiányok pótlásának elintézésével a községbíró bizza meg, a felmerülő költségeket pedig az érdekeltektől szedje be. Így a régen hangoztatott hiány, amely közegészségügyi szempontból gyors elintéztést kíván, végre orvoslást talál.

Megnyit az almádi gyermekszanatórium. Nagy ünnepélyességek keretében az ország és Veszprémmegye előkelősége és óriási közönség részvételével avatta fel gróf Zichy János kultuszminiszter múlt vasárnap az almádi-fürdőtelepen épített gyermekszanatóriumot, amelyet Hohenberg Zsófia hercegnő a trónörökös nejeinek, mint fővédnökének nevével „Zsófia“ szanatóriumnak nevezték el, aki annak létesítésében maga is sokat fáradozott. Nagy része van továbbá Óvári Ferencz képviselőnek a Balatoni szövetség elnökének. Az új gyermekszanatóriumot már benépesítik első ápolttjai, kiknek nevében egyik gyermek kis beszédben mondott a miniszternek köszönetet. A felavatás után társaslakoma volt a fürdőtelepen, ahonnan Ófelségének hódoló táviratot küldtek. A felavatást népiünnepély fejezte be.

A „Balaton“ az Urániában. A budapesti Uránia Tudományos Színház 1903 ban színre hozta Sági János és Szalay Sándor „Balaton“ című hangulatos darabját, melyet a sajtó nagy elismeréssel fogadott. A darab éveken át hirdette a Balaton szépségeit, és igen nagy mértékben keltette fel iránta az érdeklődést. A számos előadás alatt a darab mozgóképei elkoptak s így az igazgatóság a darabot kénytelen volt a műsorról levenni. A határos darab rendkívüli mértékben szolgálta tovább is a Balaton vidékének érdekeit. Ezért a Balaton Szövetség azzal fordul az Uránia Tudományos Színház igazgatóságához, hogy a darabot felújítani sziveskedjék. Az igazgatóság a kérelmet előzékenységgel fogadta. Előadta azonban, hogy a darab most a Balatonpart fejlődő viszonyai között, sok mozgófényképet kíván. Ezek előállítására rendkívül költséges, mert a mozgókép filmjének métere több koronába kerül. Már pedig több ezer méter filmről van szó. A színház kénytelen lenne szakközvegeit betekig a Balaton mellett utaztatni, ugyancsak tetemes költséggel. A színház igazgatósága kijelentette, hogy ilyen körülmények között, a darabnak sajtó költségen való felújítására nem vállalkozhatik. A magyar haza szép részének kultiválása érdekében azonban hajlandó ő is áldozatot hozni. Tagadhatatlan dolog, hogy a darab a lehető legjobb ajánló levele, megfizethetlen reklámja lenne a Balaton minden egyes fürdőjének, községének, idegenforgalmának, amiből minden egyes szálloda, üzlet és maga a polgárság is hasznát látná. A darabot ugyanis Budapesten műsoron tartanák. Nemcsak rendes előadásokon, hanem számos iskolai előadáson is bemutatnák. Az Uránia Tudományos Színháznak az ország különböző részeiben 35 állandó színháza van, a melyben a Balaton című darabot is bemutatnák. Így tehát a darab a Balaton szépségeit végig hirdetné az egész országban, olyan eredménynyel, a milyent a balatonmenti tényezők semmiféle más eszközökkel el nem érhetnének. Az Uránia Színház a felújítási költségeknek mindössze 1.500 korona hozzájárulást kér. A Balatoni Szövetség arra kéri tehát az érdekelteket, hogy érdekeikhez képest, egy aránylagos összeget küldeni hozzá. Az így összegyűlt összeget a nevezett kulturintézethez juttatná. A darab szerzői a Balaton iránt ismert szeretetükkel hajlandók a darabot a változott viszonyoknak megfelelően átírni s tekintetbe venni azokat az óhajokat, a melyeket az érdekeltek a darabban érvényre akar juttatni. A Balaton-kultuszra igen nagy fontossággal bíró ügyet az érdekeltek gondoskodásába a magunk részéről is ajánljuk.

A járási mezőgazdasági bizottság múlt hétfőn tartotta értekezletét Karácsony Kálmán főbíró elnöklété mellett, a járás jelentkezett gazdáira részére tenyészállatok beszer-

zése ügyében. A beérkezett nyilatkozatok alapján 26 tehénre és 4 drb. tenyész kocára történt előjegyzés, amelyeket a bizottság a nyert állami kedvezmény mellett, a vármegyei gazdasági felügyelő közbenjöttével fog beszerezni és sorsolás útján kiosztani.

Fürdők látogatottsága. Balatonfüreden július hó 16-ig 1658 állandó és 19366 átutazó, összesen 21024 vendég volt. — Hévízen pedig 1213 az állandó fürdővendégek száma, sokan közülük Keszthelyen vettek föl lakást és innen járnak ki Hévízre.

A borjuvágás korlátozása. A földmívelésügyi miniszter a minap leiratot intézett a vármegyei törvényhatóságokhoz, amelyben a borjuvágást erősen megszigorítja. A miniszter a rendeletben a négyhetesnél fiatalabb borjú levágását tiltja s az alispánokat felhívja, hogy szigorúan utasítsák az állategészségügyi hatóságokat, a rendelet betartása dolgában erélyes intézkedéseket tegyenek.

A tapolczai országos vásár. Múlt szerdán volt Tapolczán a nyári országos vásár, amire a szájsz. és körmőfájás miatt hasított körmű állatokat nem volt szabad felhajtani, s így csupán zsbivásár volt, amely természetesen igen lanyha, néptelen volt. Most már második éve, hogy a zsbivásárral együtt nincs állatvásárunk, ami ugy a tapolczai, mint a vidék gazdáira igen káros.

Különvonat a badacsonyi népiünnepélyről. A Badacsonyan ma este megtartandó nagyszabású népiünnepélyre előreláthatólag igen sokan fognak Tapolczáról kirándulni. Ezért a rendezőség előre gondoskodott, hogy a személyforgalom fennakadást ne szenvedjen; Badacsonyból rendkívüli személyszállító vonatot kért, amely onnan éjjel 12 ó 20 p. kor fog indulni. Elég idő van, hogy a kirándulók addig kimulathassák magukat.

Nyári táncmulatság. A Tapolczai Kath. kör folyó hó 15-én özv. Kovács Györgyné vendéglőjének kerthelyiségében tartja szokásos nyári táncmulatságát.

Uj hajóállomás a Balatonon. A Tihanyi kikötő elkészültével f. é. augusztus hóban Balatonfüred—Tihany és Balatonföldvár között, csatlakozásban a sifok—balatonfüredi járatokkal új menetrend lépett életbe. Az érdeklődők lapunk kiadói hivatalában betekintethetik.

Menjünk Badacsonyra! Ma lesz Badacsonyan a fásítás céljára rendezett népiünnepély, ami a kibocsátott falragasz szerint sokféle szórakoztató programot ölel fel. — Szóval mindenki megtalálhatja az őt legjobban szórakoztató mulatságát. A népiünnepély igen érdekesnek s így igen látogatottnak ígérkezik. A rendezőség mindent elkövet, hogy a vendégek jól érezzék magukat. A vendégek kényelmére éjféltűtán különvonat indul Tapolczára, amely a közbeeső állomások mindegyikén megáll. Menjünk el, mert szórakozás mellett erkölcsi kötelességet is teljesítünk.

Takarékagtár Gyulakesziben. Gyulakeszi községben Serák József káplán kezdeményezésére megalakult a takarékmagtár, amelynek hasznos célját belátva, siettek a gazdák tömörülni. Természetesen a nép itt is, mint mindenütt, a jó példa után ment, mert a mi népünk némiképp bizalmatlan, s magától nehezen próbálkozik meg különösen olyan dolgokkal, melyek ideiglenes anyagi áldozattal járnak. A jó példát Forster Elek földbirtokos és Rimanóczy Endre plébános adták; előbbi 500, utóbbi 200 liter rozsossal járult a magtár megnyitásához. — A példa vonzott és rögtön 2800 liter gabonát jegyezték a gazdák.

Nimródok öröme. Augusztus hó 1-ével a vadak egy része felszabadul a tilalom alul. Siet is a sok szenvedélyes koca- és nem kocavadász a régen várt alkalmat kihasználni és akasztóra venni az elejtett vadat.

Ismét a bicska. Már jó ideje, hogy nem kellett a hírhedt tapolczai bicskázásról hírt adnunk. Ugy látszik azonban, hogy azonban a tapolczai virtust csak rövid időre tudja magát vissztartatni. A múlt vasárnap éjjel ismét előkerült és villogott a veszedelmes bicska. Slang Ede süketnéma kőművessegéd a Dieres-féle vendéglő előtt, régebbi haragból kifolyólag megtámadta Kutasi Lajos tapol-

Árverési hirdetemény.

A „**Tapolczai lecsapoló társulat**“ részéről közhírré tétetik, hogy a Társulat tulajdonát képező

≡ M A L O M ≡

a hozzátartozó 130 □-öl kert, 1 hl. 992 □-öl rét, 880 □-öl legelő, 1000 □-öl ház, udvar és 400 □-öl nyert réttel együtt — vízjog nélkül — **folyó év augusztus hó 12-én délelőtt 10 órakor** Tapolcaza nagyközség tanács-termében nyilvános szóbeli árverésben a legtöbbet ígérőnek el fog adatni.

Árverési felvételek:

1. Kikiáltási ár 8000 korona.
2. Árverezni szándékozók tartoznak az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át, vagyis 800 koronát az árverést vezető kezéhez, mint bánatpénzt letenni.
3. A vételár 50%-a az árverést követő 15 nap alatt, 50%-a pedig a bánatpénz betudásával az árveréstől számítva három hó alatt 6%-os kamattal együtt fizetendő le, de azonnal is lefizethető.
4. Kitéti magának a Társulat, hogy az árverés befejeztével az esetleg érkező zárt ajánlatokat is figyelembe veszi.

Tapolcaza, 1911. évi július hó 30-án.

Mojzer Endre
elnök.

Horváth Jenő
igazgató.

A VASMEGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG ÁRUOSZTÁLYA SZOMBATHELY.

Ajánl: Mindennemű mezőgazdasági és ipari gépeket, malomberendezéseket, benzín és nyersolajmotorokat, cséplőgép-garnitúrákat, géps nyersolajat, műszaki czikkeket, zsák, ponyva és kötél árukat, mindennemű

mütrágyát kartelen kívül, vetőmagvakat, erőtakarmányféléket, belföldi és porosz

K O S Z I E N E T
kovácsszenet meszet és cizementet, tűzoltó-felszereléseket stb. stb. stb.

MÉRSEKELT ÁRAK!

Méltányos fizetési feltételek!

Központi iroda: Községi-utca 2.

Raktár: Széll Kálmán-utca 25.

Árajánlattal és költségvetéssel díjmentesen szolgálnak.

Képviselők minden községben kerestetnek.

HEGYI LAJOS

hirdetési irodája

:: folyó évi augusztus hó 1.-én ::

Budapest, VII., Király-utca 67.,

I. em. áthelyeztetett.

Mindennemű hirdetések és reklámok feivétele az összes fővárosi, vidéki és külföldi-lapok és naptárak részére eredeti árban. Költségvetések és ajánlatok díjmentesen

Egy kétszobás, és egy 3 szobás

lakás

mellékhelyiségekkel együtt a Kossuth Lajos-utcában november 1-től kiadó.

Bővebet

özv. Barabás Gyuláné

FIX FIZETÉS

és magas jutalék mellett alkalmazunk vidéki ügynököket, sorsjegyek részletfizetésre való eladásához. Havonként elérhető jövedelem 300—600 kor.

Recht Bankház Részvénytársaság
Budapest, Ferenciek-tere 6.

Értesítés.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy megboldogult férjem SCHWARZ GEZA halála dacára is

kádárüzletünket

fenntartom és ugyanoly arányban folytatom.

Nagymennyiségben tartok raktáron különböző nagyságu hordót, kádat és szüretelő edényt; javításokat és új hordók készítését jutányosan vállalom el.

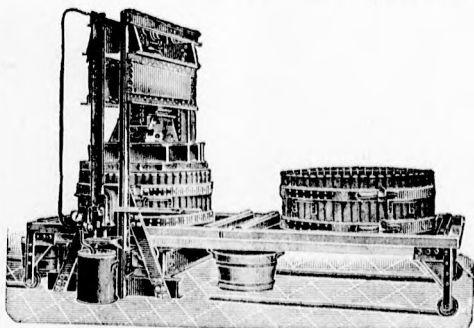
Kérem a t. közönség szives pártfogását.

Tisztelettel

özv. Schwarz Gézané.

HIDRAULIKUS PRÉSEK

bor és gyümölcs préeléshez

nagymennyiségű 1, 2 vagy 3 kihuzható kosárral

bor- és gyümölcs préseket „HERKULES“

dupla nyomóval kézi hajtásra különböző nagyságu kütűnő szerkezettel mint különlegességet gyárt

MAYFARTH PH. ÉS TSA.

Bécs, II. Taborstrasse 71 mász.

gépgyár és vasöntőda különlegesség. bor és gyümölcsprések 680 első díjjal kitüntetve 350 sz. részletes képesárjegyzék ingyen és bérmentve.

Egy csinosan butorozott utcai

szoba

külön bejárattal a Viola-utca
3. sz. alatt (a Polgári iskolával szembe.)

azonnal kiadó.

PAUK VILMOS

vaskereskedés

TAPOLCZA.

Ajánlja állandóan nagyválasztékú raktárát, **Nechwile Fenencz** szabadalmazott „AUSZTRIA” permétező egyedüli készítőjének főraktára, továbbá önműködő **Rákóczy, légnymásu, Mayfarth és Eclair** vermöre permétezők, melyeket gyári áron boesátok rendelkezésre.

Szénkénegezők (Egyszerűség). Borszivattyúk bor tömlők (Heinrich rendszer). **Ekék, Kayser** varrógépek golyos csapágyal

továbbá a legnagyobb választék **szőlőprésekből,**

Lütichi és Pieper vadászfegyverekből, mindennemű gazdasági és szőlészeti gépekből

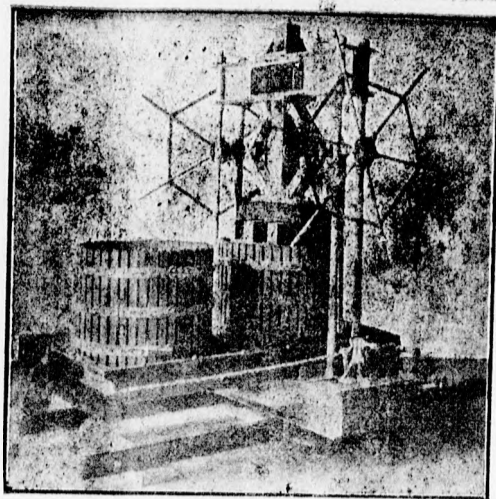
Nehéz első rendű AUSZTRIA permétezőkhöz mindennemű alkatrészek kaphatók

Allandó nagy raktár használtvasuti sinekből és vasgerendákból.

1906. Nagyvárad I. díj díszoklevél.

1902-ik borászati kiáll., Eger I. díj, díszokl. és aranyérem.

Árjegyzék ingyen

BORSAJTÓK

Legújabb rendszerű könyök-szerkezetű „Kossuth”, „Kin-csem”, „Hegyalja” és „Acél-orsós” a magyar bortermelők legkedveltebb borsajtói.

Legújabb rendszerű **viznyomásu hidraulikus kettős kosaru sajtók,** nagyüzemű préseléshez. —

Sajtóink főelőnye: A must sohol sem érintkezik vasrészekkel! Egyszerű kezelés! Óriási erő kifejtés! A törköly egy darabban és könnyen kivethető! Egy ember által könnyen kezelhető.

Szőlőzuzók és bogyózók.

1907. évi pécsi kiállításon aranyérem és díszoklevél.

Szilágyi és Diskant „VILLÁM” gépgyára Miskolcon.

legújabb centrifugális bogyózó és zuzógépek.

1902-ik orsz. gazdasági kiáll., Pozsony I-ső díj aranyérem.

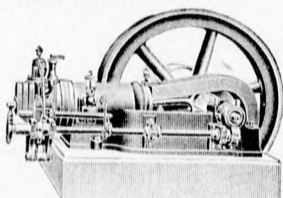
1901-ik temesvári kiállítási díj, díszoklevél.

Nyensolaj
Szivógáz
Diesel
Benzin

motorok

ÉS LOKOMOBILOK

gyors
szállítás
kedvező
fizetési
feltételek
messze-
menő
jótállás.

Drezdai motorgyár részv.-társ.

Németország legrégibb, legnagyobb motorgyára VEZÉRKÉPVISELŐ:

Gellért Ignác és Társa

Budapest, V., Koháry-u. 4.
Alkotmány-utca sarok.

SZOLLÁR GÁSPÁR

épület- és műlakatos Tapolcza, Arany János-utca, a zárdakert átellenében.

Készít minden e téren előforduló épületvasalást, modern takaréktűzhelyeket, lépeső-, sir-, erkélyrácsokat- és vaskapukat.

Elfogad szivattyus kutak fellállítását és javítását, borfejtő, szénkénegező és permétező gépek javítását a lehető legjutányosabb árak mellett.

Allandóan nagy raktáron tartok takaréktűzhelyeket és permétező géprészeket. *Elfogad mindenféle mérlegjavítást.*

A szüreti idényre ajánlunk: mint a Röck István gépgyár részvénytársaság főalrusítói

borsajtókat RÖCK-féle különböző szerkezettel és viznyomásu hidraulikus borsajtókat

szőlőzuzókat rovátkolt és kupos hengerekkel; bogyókészüléket. Borszivattyukat

Amerikai gumitömlőt és minden a szüreteléshez és borkezeléshez szükséges anyagot és eszközt.

Ligeti és Biró pincegazdasági szaküzlet Budapest V. Vígsház utca 5 sz.

Árjegyzék ingyen is bérmentve!

A Röck-féle borsajtók városi raktára.